



Foto: Johan Graus

## BRENG BEWEGING IN DE LES!

### Alike Last

Een veel gehoorde klacht in het voortgezet onderwijs is dat leerlingen thuis steeds minder tijd aan hun huiswerk besteden. En daardoor tijdens de les minder kennen en kunnen. Gelukkig is hier aan tegemoet te komen door het inzetten van TPR tijdens de (taal)lessen.

TPR staat voor Total Physical Response, een methode om taal te verwerven die ontwikkeld is door James Asher en in Nederland praktisch bijna alleen op grote schaal is ingezet bij de verwerving van NT2. Bij TPR wordt de taal letterlijk al doende geleerd, via de gebiedende wijs. Er wordt niet met vertaling gewerkt. TPR is dus alleen toe te passen bij alles wat 'concreet' is.

Een bijkomend voordeel van TPR is, dat je niet alleen letterlijk meer beweging in de les brengt, maar ook meer intelligenties bij de les betreft en daardoor meer leerlingen aanspreekt. Naast uiteraard de verbaal-linguïstische intelligentie wordt de lichamenlijk-kinesthetische intelligentie aangesproken, maar ook de interpersoonlijke en de visueel-ruimtelijke. Vooral vmbo- en havoleerlingen hebben veel plezier in TPR. Zij hebben over het algemeen een hoge interpersoonlijke intelligentie (onder andere daarom houden ze hun mond niet dicht; ze zijn steeds met elkaar bezig) en ook zijn ze veelal lichamenlijk ingesteld.

Mogelijke lesonderwerpen voor beginners/*faux-débutants* met TPR zijn: doeltaal als voertaal, lichaam, lichaamsdelen, de dagelijkse routine, voornaamwoorden (persoonlijke, bezittelijke, aanwijzende), bijvoeglijke naamwoorden zoals kleuren, voorzetsels van plaats, de weg vragen, tijd (klokkijken, dagen, maanden, seizoenen), getallen, lidwoorden, enkel- en meervoudsvormen, bijwoorden, voegwoorden, vergrotende/overtreffende trap.

Een veel gehoorde klacht is dat er steeds minder uren voor de talen overblijven per leerjaar. TPR is een zeer krachtige methode die snel werkt met langetermijneffecten, en dat betekent dus dat je meer kunt doen in minder tijd.

De ervaring met cursussen aan volwassenen en vooral met de beginners en *faux-débutants* leert dat met de TPR-benadering de studenten snel vorderen. Natuurlijk is het zo dat men receptief altijd verder is dan productief, maar dat geeft niet: daar begint het mee. Ook leert men door deze wijze de grammatica 'vanzelf'. Het is bijvoorbeeld heel bijzonder om te zien dat men bij het leren van de taal over 'de dagelijkse routine' (met werkwoorden als *se réveiller, se lever, se laver, se brosser, se coucher* et cetera) gaat overcompenseren door opeens bij alle werkwoorden 'me, te, se' te gaan gebruiken. Dat betekent dat men die regel dus al geïnternaliseerd heeft en hem gecombineerd met TPRS-technieken overal toe gaat passen! Uiteraard corrigeren we dat.



Howard Gardner is de geestelijke vader van de Meervoudige Intelligentiesbenadering (MI); deze is in eerste instantie niet voor het onderwijs ontwikkeld, maar daarin zeer goed te hanteren. Als je per les alle intelligenties aan weet te spreken, spreek je iedereen aan, omdat iedereen alle intelligenties heeft, maar in verschillende mate. Bij de één zal de ene intelligentie inzetten 'matchen' zijn en bij de ander zal het 'stretchen' zijn. De acht intelligenties van Gardner zijn: de verbaal-linguïstische, logisch-mathematische, visueel-ruimtelijke, muzikaal-ritmische, lichamenlijk-kinesthetische, interpersoonlijke, intrapersoonlijke en de natuurgerichte.

## TPRS

TPRS staat voor Total Proficiency through Reading and Storytelling en is ontwikkeld door Blaine Ray, oorspronkelijk als aanvulling op TPR, maar is nu een volledig onafhankelijke methode geworden waarbij men vaak alleen in het begin nog TPR gebruikt om op snelle wijze een grotere woordenschat te verwerven. De hoofdpijlers van TPRS zijn *Comprehensible Input (CI)* en *Personalized Questions and Answers (PQA)*. De *Comprehensible Input* vindt plaats via het op het bord schrijven van de nieuwe woorden en hun vertaling (structuren); de structuren worden aangeduid, ten gehore gebracht en gevisualiseerd, indien mogelijk via bijvoorbeeld het uitspelen van de onderdelen van een verhaal. Een verhaal ontstaat meestal spontaan in de klas door de verpersoonlijkte vragen die de docent stelt. De leerlingen worden de helden in het verhaal en via hun originele antwoorden in de doeltaal wordt het verhaal opgebouwd. Als ze bepaalde woorden niet weten in de doeltaal, dan wordt het meteen vertaald in de doeltaal en op het bord geschreven. De leerlingen willen graag weten hoe het verhaal verdergaat, omdat ze zelf (of hun klasgenoten) erin meedoen. De vragen worden gesteld via 'circling'. Eerst wordt er iets 'geponeerd' en vervolgens worden er vragen over gesteld. Bijvoorbeeld: *Il y a un garçon*. De leerlingen reageren met bijvoorbeeld 'ooh' of ze 'hummert'. Vervolgens: *Il y a un garçon? – oui. Il y a un garçon ou une fille? (il y a ) un garçon*. En zo worden er steeds meer stukjes aan het verhaal toegevoegd, waarbij inslijpen plaatsvindt door steeds vragen te stellen over alle hoofddelen van een zin. Een of enkele lessen later wordt met de gebruikte woorden een verhaal(tje) gelezen en ook zelf geschreven. Alle vaardigheden komen zo aan bod.

## Verb Wall

Een andere, aanvullende benadering is de Verb Wall van Pamela Kaatz. Zij heeft een kleurensysteem ontwikkeld om de werkwoordsvormen snel aan te leren, zonder dat men rijtjes hoeft te stampen, die toch geen zin hebben

om de taal vloeiend te kunnen spreken. De gestampt geleerde rijtjes moeten uit een ander geheugen gehaald worden, waardoor de spraak stotend en niet meer 'natuurlijk' is. In de Verb Wall heeft elke persoonsvorm zijn eigen kleur en de verschillende tijden en vormen kunnen zo gemakkelijk gevisualiseerd worden. Visualisatie: een middel waardoor ook sneller en efficiënter geleerd kan worden, bovendien spreek je zo weer een andere intelligentie aan.

Nog weer een ander soort beweging in de les komt tot stand via de smaakpapillen. Elke week proeven leerlingen iets anders. Dat kan samenhangen met een feest of met een lokale of regionale lekkernij. En die zijn er te kust en te keur in Frankrijk of francophone gebieden. Al proevend leert men zo veel over Frankrijk (of een ander Franssprekend land), haar bewoners en hun gewoontes. Die gewoontes vinden hun neerslag in liedjes, gedichtjes, legendes, recepten, films en allerlei andere culturele uitingen. Deze vormen uiteraard ook een aanknopingspunt voor vakoverstijgende bezigheden, waardoor ook een beetje tegemoetgekomen kan worden aan de urenvermindering door ze elders op te gaan rekken. Wanneer men eerdergenoemde culturele uitingen inzet tijdens de taallessen, komt ook dat neer op de inzet van meervoudige intelligenties in de moderne vreemde taallessen! En daardoor iedereen aanspreken, ofwel door te 'matchen' ofwel door te 'stretchen'. Matchen houdt in aansluiten op een sterk aanwezige intelligentie; stretchen is een minder sterk aanwezige intelligentie 'oprekken'.

Op deze manier wordt de taal geleerd door alle zintuigen en alle intelligenties aan te spreken; kortom, de mens wordt in zijn totaliteit in beweging gezet. En daar voelt zowel de leerling als de docent zich wel bij en het zorgt voor meer leerplezier en een hoger leerrendement. ■

## WEBSITES

### TPR

<[www.vrolijkenfrans.nl](http://www.vrolijkenfrans.nl)> – taal leren met plezier; site voor cursisten en voor scholen

<<http://homepage.mac.com/ssalto>>

<[www.tpr-world.com](http://www.tpr-world.com)> – de site van James Asher c.s.

<[www.tprsource.com](http://www.tprsource.com)> – website van Berty Segal

### TPRS

<[www.blaineraytprs.com](http://www.blaineraytprs.com)> – Blaine Ray Workshops TPR Storytelling

<<http://benslavic.com/meaningful.html>> – Ben Slavic Storytelling tools

<[www.tprstorytelling.com](http://www.tprstorytelling.com)> – TPRS Publishing Inc.

<[www.susangrosstprs.com](http://www.susangrosstprs.com)>

<<http://goodteachingstuff.com>>

<<http://homepage.mac.com/jasonfritze/Menu1.html>>

### Verb Wall

<<http://color-connection.com/VWVW/VWVWMain.htm>>

### Multiple intelligences (MI)

<[www.howardgardner.com](http://www.howardgardner.com)>

<[www.kaganonline.com](http://www.kaganonline.com)>

<[www.thomasarmstrong.com](http://www.thomasarmstrong.com)>